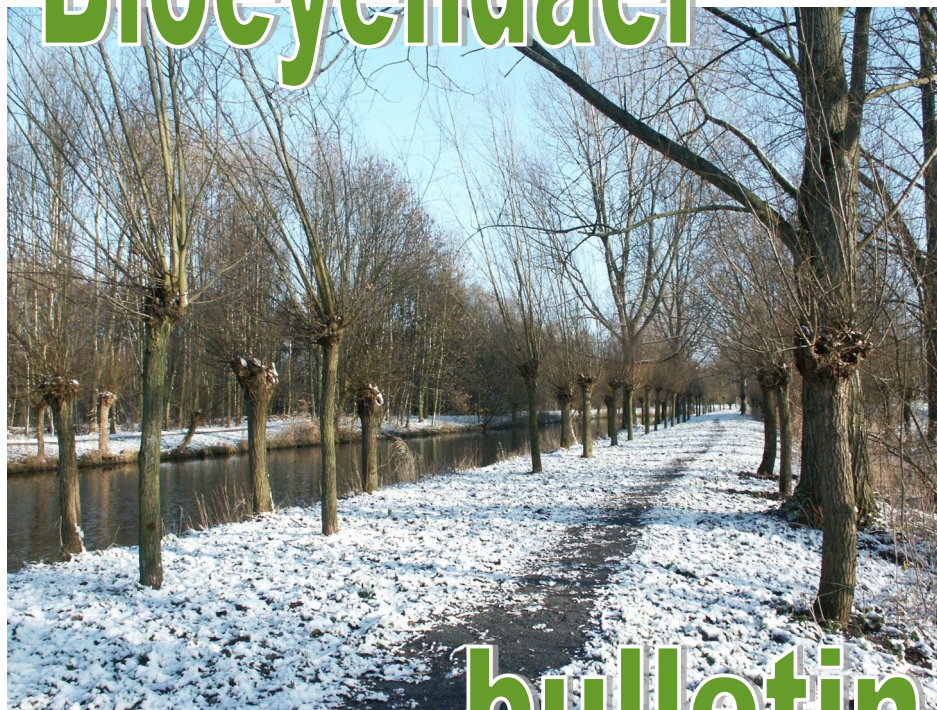

Maart 2013

Bloeyendael

bulletin

INHOUD

- ♦ Rietvelden in Bloeyendael
- ♦ Stichting Bloeyendael in beroep bij rechter
- ♦ Katjes nader bekeken
- ♦ Stoelendans
- ♦ Wandelaars met viervoeters
- ♦ Nieuw parkmeubilair

Samenwerking?

Misschien kunt u zich nog herinneren dat we precies een jaar geleden op deze plaats het belang van samenwerking benadrukten. Afgelopen tijd hebben we daar nog wel eens aan gedacht toen de gemeente Utrecht het volstrekt liet afweten bij het zoeken naar een oplossing om de rust in het park te behouden bij studentenhuysvesting op het oude provinciecomplex. Onze gemeentecontacten in de wijk waren als altijd coöperatief, maar op centraal niveau had men lak aan onze zorg. Ondanks indringende verzoeken van onze kant en toezeggingen door de gemeente zijn we volkomen genegeerd. Terwijl we het park toch samen met de gemeente beheren, dachten we...

Zonder enig overleg is het voorstel dat we samen met de nieuwe eigenaar hadden ontwikkeld, afgewezen. De mond vol van zelfbeheer, maar o wee als zo'n zelfbeheergroepje eigen ideeën heeft die afwijken van de visionaire stedenbouwkundigen. U weet wel, diezelfde stedenbouwkundigen die in 1990 Bloeyendael en het volkstuincomplex ATV wilden volbouwen met kantoren. En enkele jaren later het park wilden doorkruisen met een doorgetrokken Galileilaan, met een snelbustracé en met fietspaden. Spijtig te moeten constateren dat als het erop aankomt een groep burgers op het tweede plan wordt gezet en zelfbeheer kennelijk nog geen medezeggenschap betekent. Om mensen gemotiveerd te houden moet je bereid zijn tot overleg.

Afgelopen winter zijn traditiegetrouw de bladeren van de paden verwijderd en klaargelegd voor de slangenbroedhopen, die binnenkort weer worden opgebouwd. Voorts hebben we begin dit jaar in winterse omstandigheden het snoeihout uit het park verwijderd.

Zoals u kunt zien hebben we het uiterlijk van ons bulletin wat aangepast, hopelijk kunt u het waarderen. In dit nummer gaan we wat dieper in op de katjes die Bloeyendael momenteel sieren en praten we u bij over het vernieuwde parkmeubilair en het rietbeheer. Ook komen er weer wandelaars aan het woord. En we heten u graag welkom op onze voorjaarsreceptie van vrijdag 22 maart! (Ton Rennen)

Rietvelden in Bloeyendaal

Het rietveld tussen de Oostbroekselaan en het pad langs de Rijnsweerdsewetering naast de eerste witte bungalow is begin 2011 voor de helft gemaaid en door vrijwilligers van Bloeyendaal afgehaald en met de hooihark zo goed mogelijk schoon gekrabd. Door de verregaande staat van verlanding en de horizontaal verlopende takken en wortels van een aantal opgeschoten wilgen was deze schoonmaakactie al niet goed meer te doen. In de zomer 2011 bleek de ontwikkeling van het riet veel te wensen over te laten. Daarom heeft de stichting bij het Wijkbureau-Oost een beroep gedaan op het leefbaarheidbudget voor het afplaggen van het rietland en een deel van het naast gelegen grasland. Hiermee wordt de bodem meer vernat en krijgt het riet weer de mogelijkheid om een mooi en functionerend rietveld te vormen.

In meren en grote plassen kan er door de golfslag plaatselijk en periodiek afslag en uitspoeling van stukken rietland plaats vinden. Dit voorkomt ophoping van veel organisch materiaal aan de voet van de rietstengels en op de wortelstokken. Gebeurt dit niet dan gaat de verlanding versneld verder en komen er steeds meer andere kruidachtige planten, struiken en bomen in het riet. Daardoor zal het riet achterblijven in de groei en uiteindelijk op min of meer lange termijn verdwijnen.

Door het riet periodiek te maaien en het opgehoopte organische materiaal met een hooihark te verwijderen, krijgt het riet meer kans om zich goed te ontwikkelen. Het gemaaide riet is overigens niet bruikbaar voor bijvoorbeeld dakbedekking. Hiervoor is het niet voldoende stevig ontwikkeld. Om aantrekkelijk te zijn voor bepaalde vogelsoorten moet een behoorlijk deel van het rietveld bestaan uit zowel afgestorven als nieuwe levende rietstengels.

Medio april 2012 zijn de werkzaamheden afgerond. Passanten langs het afgeplagde rietland konden al in juli 2012 genieten van de mooie ontwikkeling ervan. Wie weet kunnen we binnenkort hier weer de kleine karekiet of rietzanger verwelkomen. Het struikgewas bij de drie schietwilgen op de kop van de brede sloot naast het rietland wordt nog dit voorjaar hersteld. (Theo de Ronde)

Stichting Bloeyendaal in beroep bij rechter

In het vorige bulletin informeerden we u dat wij bij de rechter in beroep waren gegaan tegen de vergunning die gemeente Utrecht had verleend voor studentenhuysvesting op het voormalige provincieterrein. In de vergunning was de gemeente voorbij gegaan aan onze dringende wens om een bescheiden doch doeltreffende afscheiding op de perceelgrens te plaatsen. Dit om overlast te voorkomen zoals voetballen, picknicken, vuil achterlaten in het park en fietsen door het park. Studenten zijn uiteraard zeer welkom in het park voor wandelen en natuur beleven, maar wij vinden het belangrijk om een barrière op te werpen voor rust versturende activiteiten. Ons voorstel voor een begroeid rasterwerk met 20 cm vrije onderdoorgang, zoals Prorail dat toepast, stuitte op een 'njet'. De geleerde stedenbouwkundigen van de gemeente, die het park waarschijnlijk nog nooit hebben gezien, vonden

Het door Bloeyendaal bepleite hekwerk

dat een hek niet past om een openbaar gebied. En dat terwijl menig park in Utrecht kanjers van hekken kent. Volgens de gemeente is dat om beheers redenen. Laten dat nou net de redenen zijn die wij opvoeren: ook wij zien liever geen hek, maar in dit geval is het nodig om verstoring te voorkomen. De gemeente vond het voldoende om in de vergunning op te nemen dat er regelmatig evaluaties zouden plaatsvinden om vast te

stellen of Bloeyendael schade oploopt (een ambtenaar suggereerde dat wij blikjes zouden gaan tellen, dat deed zij ook in haar eigen wijk....). Als wij zouden kunnen bewijzen dat studenten het park schade zouden berokkenen, zouden partijen zoeken naar passende maatregelen. De gemeente liet daarbij al fijntjes doorschemeren dat voor een hek echter nooit vergunning zou worden verleend. Zo'n onwillige weg met een onmogelijke bewijslast willen wij niet op en dus hebben wij beroep aangetekend.

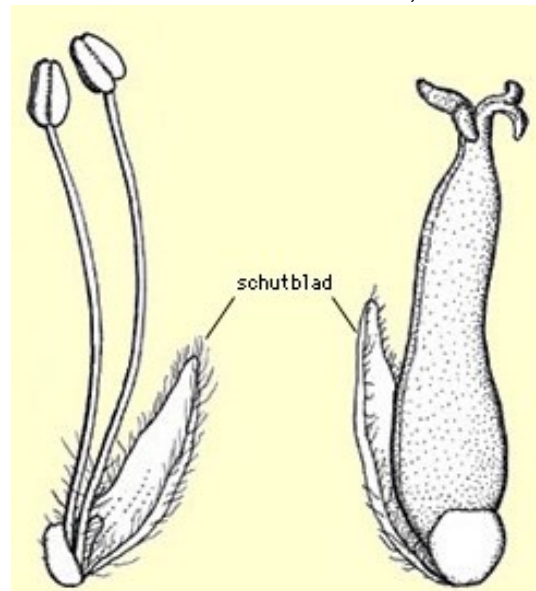
Pas daarna, in november j.l., nam de gemeente initiatief om zelf eens te kijken naar een mogelijke afscheiding. Triest dat daar een rechtsgang voor nodig is. En dan moet u weten dat wij voorjaar 2012 al aan de stadsecologe hadden gevraagd om met ons mee te denken. Het werd haar toen van hogerhand verboden. Maar goed, beter laat dan nooit. In een conceptrapportage oordeelde de ecologe dat een omvangrijke takkenril net iets beter zou zijn dan het door ons voorgestelde rasterwerk. Hoewel zij geen oordeel over de noodzaak van een afscheiding kon (of mocht?) geven, stelde zij dat het moeilijker is om slecht gedrag af te leren dan om goed gedrag aan te leren. Beter kunnen wij het niet zeggen.

Bij het voorstel voor de takkenril van 1.50m hoog en 1.50m breed hebben we kritische opmerkingen geplaatst: geen doorgang voor dieren, fungeert als massieve schaduwrijke wal, groot ruimtebeslag, minder effectieve afscheiding, tijdrovende aanleg en onderhoud (gaat om meer dan 500 kuub hout!), en gevaar voor brandstichting. Tijdens de rechtszitting, die 22 januari j.l. plaatsvond, bleek ons dat dit HET voorstel van de gemeente was dat wij zouden hebben afgewezen, terwijl wij slechts gereageerd hadden op een conceptrapport. Bestuursrechter mevr. Noorman, heeft alle partijen angehooord (ook eigenaar De Waal) en doet in maart uitspraak. Wij hebben inmiddels bij de gemeente aangegeven dat we nog altijd in overleg naar een oplossing willen zoeken en wie weet wat daar uit gaat komen. We houden u uiteraard op de hoogte en op onze website kunt er meer over lezen, onder meer onze pleitnota met veel illustraties. (Ton Rennen)

Katjes nader bekeken

De hazelaar en els behoren tot de vroege bloeiers van de Nederlandse flora. Afhankelijk van de gemiddelde temperaturen in de winterperiode bloeit de hazelaar soms al in januari. De els doet daar weinig voor onder en is meestal enkele weken later. Met hun opvallende, mannelijke katjes zijn zij voorbodes van de naderende lente en spreken samen met de sneeuwklukjes tot de verbeelding van de wandelaar.

Katjesdragers zijn eenhuizige planten. Dit wil zeggen, dat mannelijke en vrouwelijke bloemen op dezelfde plant voorkomen. Behalve bij de wilgen die tweehuizig zijn. De manier waarop de afzonderlijk bloemen op een plant zijn gerangschikt, noemt men in de plantkunde de bloeiwijze (bv. tros, aar, scherm). Een katje is een bloeiwijze met alleen mannelijke of alleen vrouwelijke bloemen. Hierbij staan de afzonderlijke bloemen kort gesteeld of zittend langs een relatief lange hoofdas. Echte bloembladen ontbreken, maar de bloemen staan wel in de oksel

Links mannelijke en rechts vrouwelijke katjesbloem. Schematisch naar R.D. Meikle, 1984

van een schutblad. Dit schutblad kan duidelijk in vorm verschillen bij de diverse soorten en ook bij de beide geslachten. De mannelijke katjes zijn vaak hangend en steken min of meer uit buiten de plant. Mannelijke katjes vallen af na de bloei.

De meeste katjesdragers zijn - met uitzondering van de wilgen die door insecten worden bestoven - windbloeiers, dat wil zeggen dat zij voor hun bestuiving zijn aangewezen op de wind.

Het stuifmeel is dan ook licht en niet kleverig, zodat het gemakkelijk door de wind kan worden meegenomen. De kans dat hierbij het stuifmeel op de stempel van een vrouwelijke katjesbloem van een soortgenoot elders komt, is klein. Daarom produceert de plant grote hoeveelheden stuifmeel. Als de mannelijke katjes pas bloeien, kan men bij een plotselinge windvlaag een wolk stuifmeel uit de beweeglijke katjes zien vrijkomen. Een fraai gezicht, maar vervelend voor mensen met een pollenallergie.

De vrouwelijke katjes zijn vaak wat moeilijker te zien. Bij de hazelaar zijn de vrouwelijke katjes ongesteeld en zitten als kleine “knoppen” aan de eindtwijgen van de takken. Opvallend tijdens de bloei zijn de twee uitstekende donkerrode stijlen van de stamper. Bij de elzen staan de vrouwelijke katjes ook aan de uiteinden van bloeiende takken en vaak wel dicht bij mannelijke katjes. De vrouwelijke elzenkatjes zijn enkele millimeters groot, groen, min of meer eirond en kort gesteeld. Zij groeien later uit tot de bekende elzenproppen. In de winter zijn de rijpe elzenproppen vanwege de zaden aantrekkelijk voor onder meer sijsjes. De vruchten van de hazelaar worden graag verzameld en gegeten door muizen en onze eekhoorn. (Theo de Ronde)

Stoelendans

Bij de gemeente Utrecht heeft zich afgelopen winter na zo'n 4 jaar weer een grootscheepse verschuiving van medewerkers voltrokken. Drie voor ons belangrijke contacten zijn inmiddels in andere stadsdelen werkzaam. Allereerst is gebiedsmanager Willem Addink afgelopen najaar aan de slag gegaan als havenmeester. Met zijn opvolger Dirk Sagius hebben wij inmiddels kennis gemaakt. Verder zijn aan het begin van dit jaar wijkopzichter Roeland Gulikers en wijkmanager Marjan Wertwijn naar elders vertrokken. Hun opvolgers, respectievelijk Erik Verheul en Jacolien Rutten, hopen wij spoedig in Bloeyendaal te verwelkomen. Willem, Roeland en Marjan: zeer bedankt voor jullie inzet. Wij hebben er alle vertrouwen in dat we de voortreffelijke samenwerking met jullie opvolgers kunnen voortzetten! (Ton Rennen)

Wandelaars met viervoeters

In onze portretten van wandelaars in Park Bloeyendaal besteden we in dit bulletin aandacht aan bezoekers van het park die in het park hun hond uitlaten. In eerdere bulletins kwamen de lange-afstandwandelaars en de lunchwandelaars aan het woord. Op een wat vochtige namiddag in februari ontmoeten we een aantal wandelaars met hun zichtbaar vrolijke honden, want ook honden blijken te genieten van het park.

We ontmoeten twee vrouwen uit Utrecht-Oost die samen hun hond uitlaten. Ze gaan regelmatig met hun hond onder de Waterlinieweg door naar Park Bloeyendaal of ook wel verder weg. Het is geen dagelijkse wandeling, maar af en toe wil je wel eens verder dan het Wilhelminapark. Het Wilhelminapark biedt maar weinig ruimte om de hond uit te laten en ook de veldjes waar honden hun behoefte kunnen doen zijn maar klein. Eenmaal in het park laten ze de hond wel eens los,

hoewel ze weten dat dit niet mag (en dat hebben we nog eens benadrukt, om uitgraven van planten en verstoren van dieren te voorkomen). De beide vrouwen genieten van het park, de mooie paden, de vele watertjes en stroompjes, de vogels, de bomen en elke week zijn er weer andere bloemen. Nu in februari zijn er al sneeuwkllokjes en (winter-) akonieten te zien. Kortom, genieten voor honden én voor hondeneigenaars!

De volgende wandelaarster die we ontmoeten, Liduin, geniet dagelijks van het park. Het leuke is dat je met een hond sneller geneigd bent dagelijks het park te bezoeken en dat je dus als vanzelf vaker buitenkomt. Zij komt ook door het park als ze naar haar de volkstuin gaat op het ATV-complex. En ook voor de hond, Lotje, een zwarte poedel, is het een Eldorado. De hond vindt het geweldig om in het park te worden uitgelaten.

Liduin vindt het opvallend schoon in park Bloeyendaal, dat betekent dat de meeste wandelaars met honden de uitwerpselen van hun hond opruimen! Dat ziet ze ook wel eens anders, bijvoorbeeld in het Wilhelminapark.

Elk jaargetijde in het park is prachtig, zoals nu met een witte sneeuwlaag en alweer de eerste sneeuwkllokjes die omhoog komen.

Opvallend is dat de wandelaars het park goed blijken te kennen, hoewel ze er niet direct bij betrokken zijn als vrijwilliger of donateur. Liduin laat spontaan weten dat ze ook wel als vrijwilliger een bijdrage wil leveren aan het onderhoud van het park. Dit aanbod nemen we dankbaar aan! (Jankees Toppen)

Nieuw parkmeubilair

Op mooie plekken wil je langer genieten van de natuurweelde dan je benen kunnen dragen. In Bloeyendaal staat een twaalfstal banken waar wandelaars hun onderstel rust kunnen gunnen. De rode metalen draadbanken, die ruim 20 jaar geleden gedoneerd werden door Moret, Ernst & Young, waren tot voor kort kenmerkend voor het park. Ze zijn eind vorig jaar vervangen.

De belangrijkste reden was dat de banken niet hufteerproof waren. Een welgemikte trap en de bank was onbruikbaar. De gemeentelijke dienst moest die bank vervolgens uitgraven, afvoeren en in de werkplaats herstellen. In 2012 was er ook in Bloeyendaal een bankencrisis: op een zeker moment telden we vijf banken die uit het lood stonden en (deels) onbruikbaar waren geworden. Daarnaast stonden er nog resten van twee houten banken langs het jaagpad, die elk jaar fotogenieker werden maar geen rustplek boden.

Najaar 2012 besloot het bestuur na overleg met de gemeente om de banken te laten vervangen, en wel door het type BN, een bank met betonnen onderstel en vier gelakte planken. We mogen aannemen dat deze banken enig geweld en misplaatste omgang van

kwaadwillenden kunnen doorstaan, en in het ergste geval gemakkelijker hersteld kunnen worden. En met het weghalen van de rode banken was het ook tijd om de rode prullenbakken te vervangen door de meer passende groene variant. Eind vorig jaar is deze klus geklaard, zodat de wandelaars bij de eerste zonnestralen probleemloos kunnen genieten van het park vanaf de brandnieuwe banken, en hun afval kunnen deponeren in de gloednieuwe prullenbakken. Met dank aan de mannen van de gemeentelijke dienst. (Paul Brassé)

PUBLIEKSACTIVITEITEN VOORJAAR / ZOMER 2013

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Open huis en heemtuin	dinsdag 5 maart	12.00 - 14.00
Voorjaarsreceptie	vrijdag 22 maart	17.00 – 19.00
Open huis en heemtuin	dinsdag 2 april	12.00 - 14.00
Slangenbroedhoop	zaterdag 6 april	10.00 – 16.00
Open Zondag	zondag 14 april	13.00 – 17.00
Klussendag	zaterdag 27 april	10.00 – 16.00
Open huis en heemtuin	dinsdag 7 mei	12.00 - 14.00
Open Zondag	zondag 12 mei	13.00 – 17.00
Open huis en heemtuin	dinsdag 4 juni	12.00 - 14.00
Open Zondag	zondag 9 juni	13.00 – 17.00
Open huis en heemtuin	dinsdag 2 juli	12.00 - 14.00
Zomerhooien	zaterdag 13 juli	10.00 – 16.00
Zomeravondhooien	dinsdag 16 juli	19.00 – 21.00
Zomeravondhooien	woensdag 17 juli	19.00 – 21.00
Zomeravondhooien	donderdag 18 juli	19.00 – 21.00
Zomerhooien	zaterdag 20 juli	10.00 – 16.00

Word donateur van de Stichting Bloeyendaël!
 Wie (minimaal) 12 euro stort op ING-rekening 344 66 50 t.n.v. Stichting Bloeyendaël in Utrecht onder vermelding van 'nieuwe donateur', ontvangt een informatiepakket. Vermeld daarbij wel uw adresgegevens. Donateurs krijgen periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.
 U kunt zich ook als donateur aanmelden via www.bloeyendael.nl.

Bijschrift bij foto achterzijde

Deze reiger foerageerde in de heemtuin die grotendeels onder water stond.

Foto: Paul Brassé

Stichting Bloeyendaël
 Postbus 85017
 3508 AA Utrecht
www.bloeyendael.nl
 ING 344 66 50
 Tel. 06 4500 5700